

KAPKOČASNIK

ZA MALE VARUHE VODE

**KAPKOV
POSKUS**

**LASTNOSTI
VODE**

**NACINI
OSKRBE Z
VODO**

MIKROPLASTIKA

**KAKOVOST
VODE**

Kapkov pozdrav

Kako sem vesel, da smo ponovno skupaj! S prijatelji smo združili modre glave, zbrali nekaj krasnih idej in jih samo za vas prelili v ta čisto svež Kapkočasnik. Tokrat boste v njem odkrili veliko zanimivih in poučnih tem, ki se vrtijo okoli vode ter zdravja našega planeta. Da pa se boste ob tem tudi zabavali, smo v revijo skrili še nekaj igrivih vsebin, ki bodo prebudile vaše male sive celice in preizkusile moč ustvarjalne žilice.

Naj vam ta izdaja postreže čim več modrih vodnih spoznanj.

Kapko

Kaizalo

str. 1
Kakovost
vode

str. 2
Lastnosti
vode

str. 4
Mikroplastika

str. 6
Načini oskrbe
z vodo

str. 8
Živali na
obali

str. 11
Uganke

str. 12
Naredi sam

Kakovost vode

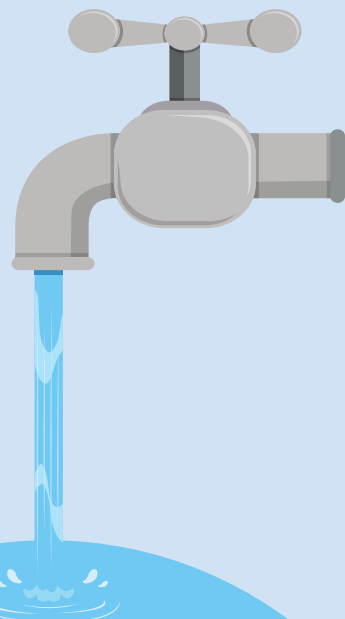
KAJ POMENI KAKOVOSTNA
PITNA VODA?

SO TO MORDA SAMO NJEN
VONJ, BARVA IN OKUS?

V resnici gre za njene biološke, fizikalne in kemične značilnosti.

Pomembno je, da voda, ki jo pijemo iz pipe, ne vsebuje nevarnih mikroorganizmov in strupenih snovi, ki bi lahko škodili našemu zdravju.

Pitna voda je zato ves čas pod nadzorom strokovnjakov, ki skrbijo, da je voda ustrezna in jo lahko brez skrbi pijemo kar iz pipe.

ODRASLI BI MORALI
POPITI OD **2** DO **3** LITRE
VODE NA DAN, OTROCI PA
VSAJ **1** LITER!

Lastnosti vode

VODA JE KEMIJSKA SPOJINA
VODIKA S KISIKOM (H₂O).

Čista voda je brez barve, vonja in okusa, ampak je kljub temu polna zanimivih lastnosti.

POJAVLJA SE V 3
AGREGATNIH STANJIH:

PLINASTO

TEKOČE

TRDNO

Najmanjši volumen in največjo gostoto ima voda pri 4°C. Če se voda ohlaja, se njena gostota znižuje, zato postaja vse lažja. Pozimi lahko opazimo, da led plava na površini vode, saj je lažji od vode.

**KISLOST IN
BAZIČNOST
VODE MERIMO S PH
VREDNOSTJO, KI SE
GIBLJE MED 0 IN 14.**

**STE VEDELI, DA LAHKO
TEMPERATURA VODE MOČNO
VPLIVA NA NJENO KAKOVOST?**

Hladna voda, ki meri med 8 in 12°C, je prijetnejša za pitje kot toplejša voda.

**PITNA VODA IMA
PH MED 6,5 IN 9,5.**

**STE VEDELI, DA JE NAJBOLJ
POGOSTO TOPILO PRAV VODA?**

Voda je topilo za trdne, tekoče in plinaste snovi.
Kot topilo deluje tudi v našem telesu. Čiste
vode v naravi zaradi tega ne najdemo.

**VODA IMA VISOKO
SPECIFIČNO
TOPLOTO.**

To pomeni, da potrebuje veliko toplote, če želimo, da bi se segrela. Vsi vemo, da se morje spomladi dolgo ogreva in jeseni počasi ohlaja.

Mikroplastika

KAJ JE MIKROPLASTIKA?

To so zelo majhni delci iz plastike.

KAKO NASTANE?

Mikroplastika nastane z razgradnjo večjih kosov zavržene plastike, kot so: plastične vrečke, slamice, embalaža, plastične steklenice in drugi plastični izdelki.

KJE NAJDEMO MIKROPLASTIKO?

Te drobne škodljive delce najdemo povsod okoli nas. Najdemo jo v morjih, rekah, ponekod pa tudi v pitni vodi in hrani.

VEČ KOT 40%
PLASTIKE SE
UPORABI SAMO
ENKRAT

MIKROPLASTIKA ŠKODUJE NAŠEMU ZDRAVJU

Mikroplastika je zelo škodljiva za vsa živa bitja. V rekah in morjih jo živali pogostokrat zamenjujejo za hrano ali pa se vanjo zapletejo in poginejo.

MIKROPLASTIKO LAHKO:

POPIJEMO

POJEMO

VDIHNEMO

- Vsako sekundo se na svetu proizvede 8000 kilogramov plastike.
- 80 % vseh odpadkov, ki jih najdemo v morju, je iz plastike.
- S hrano zaužijemo nekaj 10 delcev mikroplastike na leto.
- Morske živali zamenjujejo plastične odpadke za hrano.
- Ptiče privabi plastika, saj oddaja vonj, ki je podoben vonju morske trave, ki razpada (gnitje).
- Plastika se v naravi ne razgradi, ampak razpada na vedno manjše delce.
- Vsako leto pristane v morju 1,5 milijona ton mikroplastike.

NAŠA NALOGA JE, DA ČIM BOLTJ ZMANJŠAMO UPORABO PLASTIČNE EMBALAŽE.

KAJ LAHKO STORIM JAZ?

- Ne kupujem vode v plastenki, temveč jo raje pijem iz pipe.
- Uporabljam steklenico za vodo, ki jo lahko polnim.
- Namesto plastičnih nakupovalnih vrečk uporabljam vrečke iz blaga.
- Kupujem nepakirano sveže sadje in zelenjavo.
- Za pitje ne uporabljam slamic.
- Pravilno ločujem odpadno embalažo.

STE VEDELI?

- Plastenke razpadajo kar 450 let.
- Plastični kozarčki razpadajo kar 50 let.
- Lonček iz stiroporja razpada kar 50 let.
- Plastične vrečke razpadajo kar 20 let.

Načini oskrbe z vodo

Od nekdanj so se ljudje naseljevali ob vodi. Ureditev varne in zanesljive oskrbe z vodo je bila vedno najpomembnejša naloga in pogoj za normalno življenje in razvoj. In tako je še danes.

STE SE KDAJ VPRAŠALI, OD KOD PRIDE VODA V NAŠA STANOVANJA IN HIŠE?

Včasih so vodo zajemali iz potokov in rek.

Z večanjem števila prebivalstva pa so se pojavile prve vodovodne cevi – prvi vodovodi, ki so se oskrbovali z vodo iz različnih vodnih virov.

DANES PRIDOBIVAMO VODO IZ:

- **javnega vodovoda**, iz katerega priteče voda skozi pipo v naše domove, vrtce in šole. Ta voda je ves čas pod nadzorom, da jo lahko varno pijemo.

VIRI PITNE VODE, KI NAPAJAJO VODOVODE, SO PODZEMNE IN POVRŠINSKE VODE. TO SO:

- izviri,
- podtalnica,
- podzemeljske vode,
- reke in jezera,
- morje - z razsoljevanjem.

ZLASTI POVRŠINSKE VODE NISO PITNE, ZATO JIH JE ZA PITJE POTREBNO USTREZNO PREČISTITI.

To je postopek, s katerim se iz morske vode izločijo soli in drugi minerali. Na ta način postane slana voda pitna.

Razsoljevanje se uporablja:

- v obmorskih krajih,
- na nekaterih otokih,
- v obmorskih državah, kjer nimajo dostopa do sladke vode ali pa imajo zelo malo padavin,
- na ladjah in v podmornicah.

NEKATERI PA SE SAMI OSKRBUJEJO Z VODO PREKO:

- izvirov,
- vodnjakov,
- kapnice – zajem deževnice.

Takšen način oskrbe z vodo ni varen, saj obstaja velika verjetnost, da je voda onesnažena.

Živali na obali

MORSKI KONJIČEK

Morski konjiček je dobil ime po podolgovati in suhi glavi, ki spominja na konjsko, čeprav sodi med ribe. Ima zaviti rep, ki mu pomaga pri oprijemanju na rastline v morju. Kot kameleon pa lahko spreminja tudi svojo barvo.

ŽELVA KARETA

Želvo kareto zelo pogosto srečamo v našem morju. Zraste od 70 do 100 cm in ima v primerjavi z drugimi želvami veliko glavo in močno čeljust, s katero drobi oklepe jastogov in rakovic. Spada med ogrožene vrste.

MORSKI JEŽEK

Tipičen prebivalec sredozemskega morja je tudi morski ježek. Največkrat ga najdemo blizu obale, do globine nekaj deset metrov, kjer ima na voljo dovolj hrane. Bodice morskih ježkov so ostre.

POIŠČI RAZLIKE

Sličica skriva 5 razlik. Najdi vse.

KAPKOVE UGANKE:

1

Rdeča, črno pikasta gospodična,
med hroščki najlepša, najbolj mična.

ODGOVOR:

2

Pretegnjeni stric brez nog se
premika. Rad ima dež, a ne
rabi dežnika.

ODGOVOR:

3

Preštej ji noge, pa boš vedel,
kako ji je ime. A šteti do 100 ni
prav nič lahko.

ODGOVOR:

4

Visoko cvet dviguje in za soncem
pogleduje, ko jeseni odcveti, s
semeni ptičke pogosti.

ODGOVOR:

Naredi sam

MORSKE SANJE

Tudi vi na morju radi nabirate školjke? Potem je to čudovito okrasje kot nalašč za popestritev vaše sobe. Na preprost način ga lahko ustvarite kar sami.

1

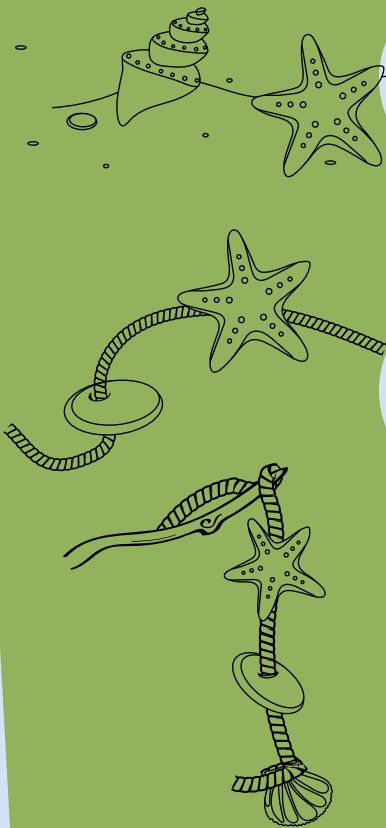
Na plaži naberite školjke različnih barv, velikosti in oblik. Morda med njimi najdete tudi ježkove lupine, posušene morske zvezde in kamenčke posebnih oblik. Prav vam bodo prišli tudi majhni kosi lesa, ki so del morske naplavine.

2

Doma vse skupaj dobro očistite in posušite. Poiščite vrvico in nabrane morske zaklade povežite med seboj tako, da nastane obesek. Začnete lahko s školjko in nadaljujete z ostalimi morskimi elementi (namig: školjka – les - morska zvezda – les - školjka).

3

Poletni okrasek obesite nad pisalno mizo, kjer vas bo skozi vse leto spominjal na brezskrbne poletne dni.

Kapkov poskus z vodo

Pričarajmo mavrico

ZA POSKUS POTREBUJEMO:

3 KOZARCE,

3 BARVE (NPR. MODRO, ZELENO,
RDEČO),

SLADKOR,

ŽLICO IN

VODO.

1. KORAK

Vsakega od treh kozarcev napolnimo do tretjine z vodo.

2. KORAK

V prvi kozarec dodamo 1 žlico sladkorja, v drugega 2 žlici in v tretjega kar 3 žlice sladkorja. Vsebinsko kozarcev z žlico premešamo, da se sladkor raztopi.

3. KORAK

Vsako izmed raztopin obarvamo z drugo barvo.

4. KORAK

V kozarec z najbolj gosto raztopino (kjer smo dodali največ sladkorja) počasi dolijemo manj gosto raztopino, nato pa še najmanj gosto raztopino. Raztopin ne mešamo.

KAPKOVA KAPLJICA MODROSTI:

Količina sladkorja v vodi vpliva na gostoto tekočine. Nižje je ostala plast z najbolj gosto raztopino.

Kapkočasnik - Pomlad poletje

Izdajatelj: Rižanski vodovod Koper d.o.o.-s.r.l.

Besedila: Rižanski vodovod Koper d.o.o.-s.r.l., ENKI d.o.o.

Oblikovanje in ilustracije: ENKI d.o.o., Freepik

Lektoriranje: Vera Samohod

Leto izdaje: 2019

Brezplačni izvod